

VÅGAN KOMMUNE

SLT

Samordning av lokale rus- og
kriminalitetsforebyggende tiltak

Rus- og kriminalitetsforebyggende handlingsplan

Periode 2020 - 2024

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning	side 1
2.0	Situasjonsbeskrivelse	side 2
2.1	Trivsel blant barn og unge i kommunen	side 2
2.2	Rus- og kriminalitet blant barn og unge	side 3
2.3	Politiets statistikk	side 4
2.4	Utvikling	side 4
2.5	Politiets situasjonsbeskrivelse	side 4
3.0	SLT- koordinator	side 5
3.1	Mandat	side 5
3.2	Rolle	side 5
3.3	Samarbeidskontrakt	side 5
3.4	Evaluerings	side 5
4.0	SLT- nettverket	side 6
4.1	Politiråd	side 6
4.2	SLT- koordineringsgruppen	side 6
4.3	Utførende nivå som tar del i SLT- arbeidet	side 6
5.0	Tiltak	side 7
6.0	Planlagte framtidige tiltak	side 8
7.0	SLT- modell i Vågan	side 9

1.0 Innledning

SLT er en samordningsmodell for lokale forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet. Politirådet, SLT-koordinator og lokal politikontakt sikrer at de ressursene som allerede finnes hos kommunen og politiet, blir mer samkjørt og målrettet.

SLT- modellen er beskrevet i SLT- håndboken som er utarbeidet av Justis- og beredskapsdepartementet og Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (KFK), for å hjelpe Norske kommuner til å bruke kreftene sine mest mulig effektivt i møte med disse utfordringene. SLT-modellen ble introdusert i Norge av Kriminalforebyggende råd (KRÅD) tidlig på 1990-tallet.

Modellen er utviklet for å koordinere kunnskap, kompetanse og ressurser mellom lokale tjenester, politiet og de kommunale enhetene som har fokus på rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid.

Et hovedpoeng med SLT- modellen er at den er forankret både hos kommunen og politiet. Det er derfor den kalles en samordningsmodell, ikke en samarbeidsmodell.

SLT- arbeidet i Vågan kommune, er i hovedsak rettet mot barn og unge opp til 24 år og deres foreldre/foresatte. Vågan kommune startet rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid i tråd med SLT-modellen i begynnelsen av 2015.

Målet med handlingsplanen er å tilstrebe god kvalitet på rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid, og at kommunens barn og unge skal få riktig hjelp til riktig tid, av et hjelpeapparat som samarbeider godt på tvers av virksomhetsområder og faggrupper.

Handlingsplanen er utarbeidet i arbeidsgruppe med følgende personer:

- Kommuneoverlege, Jan Håkon Juul
- SLT- koordinator, Kay Larsen
- Folkehelsekoordinator, Silje Grande Henriksen
- Familieenhetens leder, Inger Berger Rasmussen

2.0 Situasjonsbeskrivelse

2.1 Trivsel og miljø blant barn og unge i kommunen

De nasjonale tallene fra Ungdata fra 2018 bekrefter bildet av en veltilpasset, aktiv og hjemmekjær ungdomsgenerasjon. Det er allikevel tegn som peker i retning av et brudd i skikkelighetstrenden, i form av en økning i kriminalitet og problematferd som nasking, hæververk, bruk av hasj/marihuana og skader grunnet vold, spesielt hos gutter. Selvrapporterte fysiske og psykiske helseplager fortsetter å øke. Andelen som opplever ensomhet har aldri vært høyere i Ungdata sin målingstid. Bruk av reseptfrie medikamenter er forholdsvis høy, og i midten av tenårene sier hver fjerde jente at de bruker slike medikamenter en eller flere ganger i uken. Videre vises også en tendens til at færre trives på skolen, at flere kjeder seg nå enn før og det er flere som gruer seg til å gå på skolen.

Våren 2019 ble det gjennomført en ny UngData-undersøkelse ved kommunens ungdomstrinn og videregående skole, som gir oss et fornyet innblikk i barn og unges opplevelse av egen hverdag i kommunen. Resultatene viser noen endringer fra undersøkelsen i 2016. Et gjennomgående trekk i UngData er at ungdommene i 2019 er mindre fornøyde enn de var i 2016, og de har mindre framtidstro og optimisme. Tidstrend fra 2016 til 2019 viser at det er noe nedgang i andelen som tror de vil leve et lykkelig liv eller som tror de vil ta høyere utdanning. Videre er det en markant økning i andelen som tror de vil oppleve arbeidsledighet. Dette er i tråd med generelle samfunnstendenser. Samtidig har det aldri vært så mange unge som tar høyere utdanning som nå, noe som gjenspeiler en utdanningsorientert ungdomsgenerasjon.

UngData (2019) viser at nesten 90 % av ungdommene trives på skolen i Vågan. På landsbasis har andelen unge som trives på skolen sunket hvert år siden 2012, og denne trenden ser vi også noe til i vår kommune. Det er flere som skulker skolen, og det er en betydelig større andel som føler seg mobbet, rundt 12 % i Vågan mot 7 - 8 % i landet for øvrig. Dette kan tyde på en utvikling av et litt tøffere miljø i kommunen. Tallene viser også at flere har opplevd trusler om vold eller er utsatt for vold fra voksne eller jevnaldrende. Forekomsten er høyest hos guttene på ungdomstrinnet, spesielt i 10.klasse. Opptil en tredjedel av unge i Vågan har rapportert at de har blitt utsatt for negative opplevelser via nett eller mobil. Dette inkluderer digital mobbing med bilder, sårende kommentarer, utestengelser eller trusler.

UngData (2019) forteller oss at de unge fortsatt bruker mye tid på skjerm, der fire av fem ungdommer bruker mer enn to timer foran skjermen hver dag, utenom skolen. Det er tydelige kjønnsforskjeller, der guttene bruker mest tid på elektroniske spill, mens jentene bruker tid på sosiale medier. Internett har gjort behovet mindre for å møtes fysisk, og mange bruker mye tid på å være sosiale via nett. Hjemmet er blitt et stadig viktigere oppholdssted for de unge, og den nasjonale trenden der de tilbringer stadig mindre tid sammen med venner hjemme hos hverandre, bekreftes også i UngData.

2.2 Rus og kriminalitet blant barn og unge

Vågan kommune arbeider etter SLT-modellen i et tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester og politiet. Politiet arbeider aktivt med å avdekke risikomiljøer for rus og kriminalitet, og enkeltindivider blir fulgt opp i samarbeid med politi, SLT, konfliktrådet og skole. Det har tidligere blitt avdekket risikomiljø med alder fra 10.klassetrinn og VGS- elever. Avdekte forhold omhandlet narkotika, vold og sedelighetsaker. I dag er akkurat dette miljøet oppløst, men man ser at det er behov for å være på vakt for å unngå nyetablering av slike miljøer. Det er de siste årene benyttet ruskontrakter i oppfølging av unge rusmisbrukere. I 2018 var det etablert 11 slike kontrakter, og i 2019 ble det etablert 6 kontrakter. Fram til nå har SLT-koordinator og politiet opplevd 100 % rehabiliteringseffekt i dette tiltaket, der effekten ligger i tidlig intervensjon.

Politiets tall viser at det i perioden 2013 til 2017 var registrert 84 lovbrudd begått av personer under 18 år. Av dette var 80 registrert på mannlige personer, og kun fire på kvinner. Videre i perioden 1. januar 2018 til 8. mai 2019 var det registrert 20 saker med lovbrudd begått av person under 18 år. Gjennom kommunens samarbeid med politiet om oppfølging av ruskontrakter erfares det at det er forholdsvis enkelt å skaffe narkotiske stoffer i Vågan. Bruk av rusmidler som tobakk, alkohol og hasj/ marihuana er noenlunde tilsvarende landssnittet (UngData, 2019). I 2019 er det 2 % av ungdomsskoleelevene har brukt hasj eller marihuana siste år. Det er en markant økning i andel (10%) som har blitt tilbudt hasj/ marihuana. På videregående skole forteller 18 % av elevene på VG1 at de har brukt hasj/ marihuana det siste året. Over halvparten av elevene på VG3 har blitt tilbudt hasj/ marihuana. Andelen som røyker har økt fra 1 til 2 %, og andelen som snuser har økt fra 2 til 3 %. Tall for alkoholbruk viser at 12 % av ungdomsskoleelevene har vært tydelig beruset. Andelen er størst blant guttene, og økende utover ungdomstrinnet. Det er bekymringsfullt at 12 % av 10.klasseelevene og 30 % av elevene på VG1 får lov av foreldre å drikke alkohol. Hele 23 % av 10.klassingene har svart at de ikke vet om de får lov av foreldrene å drikke alkohol. I Ungdata-undersøkelsen fra 2016 rapporterte 96 % av ungdommene i kommunen at de følte seg trygge i nærområdet. I 2019-undersøkelsen har dette tallet sunket til 86 %.

Resultater fra Ungdata- undersøkelsen finner man på nettstedet:

<http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Nordland/Vaagan>

2.3 Politiets statistikk

Lovbrudd under 18 år i perioden 2013 – 2017, Vågan kommune.

Vold: 27 saker
Skadeverk: 7 saker
Trafikk: 9 saker
Narkotika: 11 saker
Sedelighet: 8 saker
Vinning: 2 saker
Økonomi: 2 saker
Annen: 18 saker
Totalt 84 saker.

Lovbrudd under 18 år i perioden 1. januar 2018 til 8. mai 2019, Vågan kommune.

Totalt 20 saker

Politiet ved Svolvær politistasjon bekrefter at kriminalitet under 18 år er et økende problem i Vågan kommune, og da spesielt i narkotika- og sedelighetssaker. Ungdom fra 16 til 17 år viser størst økning i forhold til straffesaker.

I 5 års perioden 2013 – 2017 var det i ungdomssaker under 18 år en økning på 45 % i narkotikasaker og 21 % på sedelighetssaker her i Vågan. Totalt 84 saker er fordelt på 4 damer og 80 menn. I perioden 1. januar 2018 til 8. mai 2019 er 20 straffereaksjoner fordelt på 1 dame og 19 menn.

2.4 Utvikling

Personer som utgjør uheldig utvikling innenfor rus- og kriminalitet i Ungdata undersøkelsen utgjør bare noen få prosent av totalen. Samtidig ser man at noen faller gjennom og at det vil være behov for videre forebyggende arbeid.

I tillegg til rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid, viser resultatene at det vil være behov for tiltak og oppfølging av den lille prosentgruppen under 18 år som man ikke har klart å gi nødvendig hjelp og oppfølging til.

2.5 Politiets situasjonsbeskrivelse.

Politiet ved Svolvær politistasjon opplever en klar økning i kriminalitetssaker. Den største økningen omhandler personer under 18 år. Denne utviklingen kan man tydelig se i siste utgaven av politistatistikken datert 08.05.2019. Kriminalitet blant ungdom under 18 år og yngre voksne opp til 24 år omhandler i hovedsak narkotikabruk, oppbevaring av narkotika og narkotikasalg. Sedelighetssaker kommer ut med nest størst økning mens vold viser en liten nedgang i antall saker det siste året.

Man opplever også tendens til økt kriminalitet i Vågan som omhandler personer under kriminell lavalder, under 15 år. Dette omhandler blant annet bruk av narkotika. Denne gruppen blir ikke registrert i politistatistikken og blir derved ikke synlig.

Ungdomskriminalitet er en økt prioritet ved Svolvær politistasjon. Man vil kartlegge ungdomsmiljøer enda bedre, øke antallet bekymringssamtaler, skoledialoger og ruskontrakter. Politiet ser kommunal samhandling som en forutsetning for å drifte et godt kriminalitetsforebyggende arbeid. Dagens samhandling er i tråd med SLT- håndboken og er beskrevet i samarbeidskontrakt mellom Svolvær politistasjon og Vågan kommune.

3.0 SLT- koordinator

3.1 SLT- koordinatorers mandat

SLT- koordinator skal koordinere behov og ressurser i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid rettet mot barn, ungdom, unge voksne og deres foreldre/foresatte. SLT- koordinator skal være et bindeledd, en pådriver og en inspirator i SLT- nettverket. SLT- koordinator skal lede SLT- koordineringsgruppens arbeid i tråd med politirådets bestillinger. SLT- koordinator er også leder i SLT- arbeidsgrupper og forum. (Politirådets funksjon og rolle er beskrevet i punkt 4.1.)

SLT- koordinator har ansvaret for å utarbeide Rus- og kriminalitetsforebyggende handlingsplan med tiltak (tidligere SLT- handlingsplan), samt sørge for evaluering av denne i tråd med Politirådets bestemmelse.

3.2 SLT- koordinatorers rolle

Koordineringsarbeidet skal rette seg mot konkrete mål som er satt av politirådet. Det er derfra SLT- koordinatoren får sitt mandat og sin myndighet. Dette er viktig å synliggjøre, særlig når SLT- koordinatoren må ta viktige avgjørelser der ulike etater har ulike syn på hva som skal prioriteres i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet.

SLT-koordinatorens oppgaver kan variere stort. Fire nøkkelord kan uansett beskrive de viktigste:

1. Koordinere samordning
2. Identifisere problemområder
3. Initiere tiltak
4. Produsere kunnskap

SLT- koordinator er administrativt underlagt Kommunalsjef Helse og omsorg, og er en del av kommunens helsestab.

3.3 Samhandling med politiet

SLT- koordinator samhandler med politiet i rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid, barn og unge opp til 24 år. Dette er nedfelt i samarbeidskontrakt mellom Vågan kommune og Svolvær politistasjon.

Faste oppgaver er deltagelse ved politiets bekymringssamtaler, politiets ruskontrakt med påfølgende prøvetaking og oppfølgingsamtaler, ved politiets skoledialog og i dialog med risikoungdom.

3.4 Evaluering

SLT- handlingsplan skal evalueres i Politirådet hvert år og politisk godkjennes hvert 4. år.

4.0 SLT- nettverket i Vågan

4.1 Politiråd:

Ordfører er ordstyrer og SLT- koordinator er sekretær i rådet.

I tillegg til andre oppgaver, har politirådet ansvar for kommunens samlede innsats for forebygging av kriminalitet. Politirådet angir klare mål og prioriteringer til SLT- koordineringsgruppen, og sørger for at disse innarbeides i politiets og kommunens planer.

Deltakere: Politistasjonssjef, politi NK, politikontakt, ordfører, rådmann og SLT- koordinator.

Møtefrekvens: 2 møter i året. Høst og vår.

4.2 SLT- koordineringsgruppen:

Forutsetning: Deltakerne er sentralt plassert innenfor sin arbeidsplass, med beslutningsmyndighet og nær kjennskap til utfordringene innenfor eget arbeidsfeltet.

Mandat: Ansvar for praktisk koordinering av det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet, ut fra rammene som er fastsatt av styringsgruppa. Gruppen skal bidra til å avdekke problem og utfordringer kommunen står overfor. SLT- Koordineringsgruppen skal sikre systematisk målrettet innsats, evaluering og effektiv utnyttelse av ressursene.

Deltakere: SLT- koordinator, kommuneoverlege, Enhetsleder familieenheten, folkehelsekoordinator og politikontakten.

Møtefrekvens: 8 møter i året med mulighet for ekstraordinære møter.

Kvalitets sikring: 2 ganger i året skal politirådet ha rapport fra SLT- koordineringsgruppen med beskrivelse av tiltakene i forhold til politirådets bestillinger.

4.3 Utførende nivå som tar del i SLT- arbeidet:

SLT- arbeidsgruppe/forum: SLT- koordinator, barnevernet, kommunens forebyggende konsulent, kommunal psykolog, kommunal ROP- tjeneste, skolerådgivere/ungdoms losene på skolene, ledende helsesykepleiere, NAV, minoritets rådgiver, politiet, fengselsvesenet og konfliktrådet.

Tverrfaglig skoleteam: SLT- koordinator, forebyggende konsulent, rektorer, skolerådgiver/ sosiallærer/kontaktlærer, ungdoms los, helsesøster og PPT. Teamet gjennomfører faste møter og fanger opp elevrelaterte utfordringer eller bekymringer i skolene. Målet er å kunne gi veiledning på et tidlig tidspunkt (tidlig intervensjon).

Familieenheten: Forebyggende arbeid med tiltak for foreldre/foresatte, barn og ungdom på skolene og i hjemmene. Familieenheten består av helsesøstertjeneste, barnevern, psykolog, PPT, forebyggende konsulent, logoped og habilitering barn- og unge.

ROP- tjenesten: Iverksetter hjelpetiltak for personer fra 18 år eller eldre som har utviklet psykisk ustabilitet og eller rusavhengighet. Tjenesten består av miljøterapeuter og miljøarbeidere.

Politiet: Tilstede blant ungdom på skolene og på foreldremøter, og er i direkte kontakt med enkeltungdom p.g.a. straffbare forhold, eller fordi de oppholder seg i miljø som innebærer risiko for straffbare forhold. Politiet gjennomfører også bekymringssamtaler og tilbyr ruskontrakt for ungdom.

Konfliktrådet: Konflikthåndtering, enten det dreier seg om lovbrudd eller sivile konflikter.

Lag og forening: Idrett som integreringsarenaer og plattform for læring av sosial kompetanse.

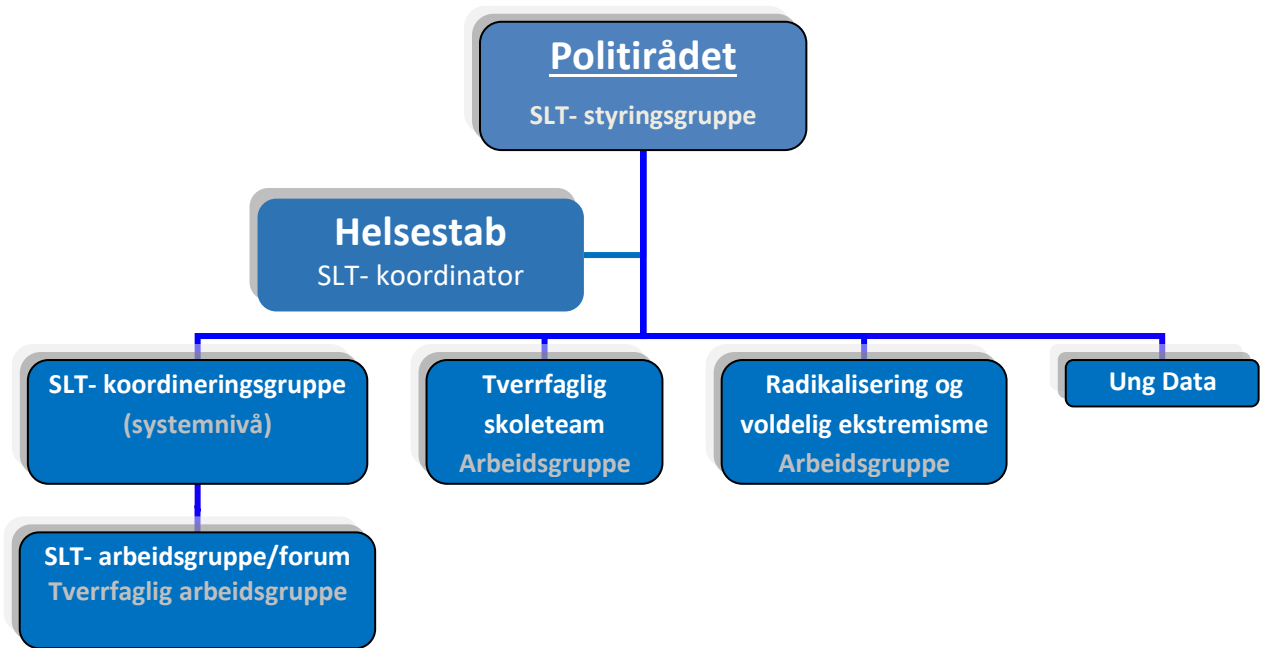
5.0 Rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Gjennomføring
Politiråd	Ansvar for kommunens og politiets kriminalitetsforebyggende arbeid	Politiet og Vågan kommune	Pågående tiltak
SLT-koordineringsgruppe og SLT-forumgruppen	Tverretatlig rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidsgruppe på systemnivå	SLT-koordinator	Pågående tiltak
Tverrfaglig skoleteam, spe og småbarneteamet	Arena for tidlig intervensjon og veiledning i forhold til jordmor, barnehagen og skolens bekymring	Familieenheten	Pågående tiltak
Konsultasjonsteamet ved bekymring for vold og overgrep	Rådgivning, veiledning og tiltak ved vold og overgrep	Familieenheten	Pågående tiltak
Psykolog	System og individnivå	Familieenheten	Pågående tiltak
Helsestasjon for ungdom	Tilbud for ungdom fra 8. klasse til 24 år	Helse-sykepleiertjenesten	Pågående tiltak
Psykologisk førstehjelp	Samtaleverktøy i samtalen med barn og unge opp til 18 år	Helse-sykepleiertjenesten	Pågående tiltak
Ungdoms losene, Svolvær og Kabelvåg skole.	Støtte for enkeltindivider og miljøer som har behov for ekstra oppfølging i skolen	Skolens rektor	Pågående tiltak
Rusfrie ungdomsarrangement	Tiltak for å sikre ungdom 13 til 18 år en møteplass	Kultur	Pågående tiltak
UngData	Kartlegging av unges levekår og rusvaner i samarbeid med KoRus	SLT-koordinator	Pågående tiltak
Politiets ruskontrakt	Samhandlingstiltak mellom politiet og Vågan kommune. Narkotikakontroll med oppfølgingssamtaler	Politiet og SLT-koordinator	Pågående tiltak
Skoledialog	Samhandlingstiltak mellom politi og Vågan kommune. Forebyggende dialog med elev, klasser og forelder	Politiet og SLT-koordinator	Pågående tiltak
Politiets bekymringssamtale	Samhandlingstiltak mellom politi og Vågan kommune. Samtale ved bekymring av kriminell adferd med mål om å påvirke til endring på et tidlig tidspunkt	Politiet og SLT-koordinator	Pågående tiltak
Konfliktrådet/KOG	Tverretatlig samhandling	Konfliktrådet	Pågående tiltak

6.0 Planlagte framtidige tiltak

Tiltak	Beskrivelse	Ansvarlig	Gjennomføring
ROP- tjeneste U18	Oppfølgingstjeneste for ungdom under 18 år med problematikk innenfor området rus- og psykisk helse	Enda ikke avgjort	Videre drøftetema i SLT- nettverket
Brukerstyrt ungdoms-interessegruppe	Støtte og motivasjonsgruppe for ungdom innenfor temaet ROP	SLT- koordinator	Før utgang av år 2021
Hasj-avvenningskurs for ungdom	Kurs for ungdom som er tidlig i hasj- debut	ROP- tjenesten SLT- koordinator	Videre drøftetema i SLT- nettverket
Samtale med risikoungdom, tidlig intervensjon	Kontakt, oppfølging og ivaretagelse av risikoungdom med mål om å skape endring på et tidlig tidspunkt. Funksjonelle varslingsrutiner skal også være et tema i dette punktet	SLT- koordinator Politiet	Samarbeidskontrakten mellom kommune og Politi. Målet er å kunne nå enda flere risikoungdommer i løpet av år 2020.
Psykolog- samtaler	Oppfølging av ungdom innenfor temaet rus- og kriminalitet opp til 24 år.	Enda ikke avgjort	Skal forsøkes å være i drift før utgang av år 2020

7.0 SLT- modell i Vågan

Politiråd

- Rådmann
- Ordfører
- SLT- koordinator
- Politistasjonssjef
- Politi NK
- Politikontakten

SLT- koordineringsgruppe

- SLT- koordinator
- Kommuneoverlege
- Enhetsleder, familieenheten
- Folkehelsekoordinator
- Politikontakten

SLT- arbeidsgruppe/forum:

- SLT- koordinator
- Forebyggende konsulent
- Kommunal psykolog
- Barnevern
- ROP- tjenesten
- Helsepsykiatri: familieenhet og VIO
- Ungdoms los
- Konfliktrådet
- Minoritets rådgiver
- Skole: rådgiver/miljøterapeut
- NAV
- Fengselsvesenet

Tverrfaglig skoleteam:

- Rektor
- Rådgiver/sosiallærer/miljøterapeut
- Kontaktlærer i bekymringssak
- Forebyggende konsulent
- SLT- koordinator
- Barnevernet
- Helsepsykiatri
- Ungdoms los
- PPT
- BUP

Arbeidsgruppe, radikalisering og farlig ekstremisme:

- SLT- koordinator
- Politiet
- VIO ungdomsrepresentant
- VIO- skolens rektor
- Asylmottak
- Asylrepresentant

Ung Data, arbeidsgruppe:

- SLT- koordinator (kontaktperson)
- Kommuneoverlege
- Oppvekstsjef